

**Методичні поради щодо
підготовки до ЗНО-2015 з
української мови і
літератури**

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА (базовий рівень)

Кількість завдань - 58

Час на виконання - 150 хв.

Зміст тесту визначається на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти (затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ від 01.10.2014 р. № 1121).

Матеріал програми ЗНО розподілено за такими розділами:

Українська мова

- Фонетика. Графіка,
- Лексикологія. Фразеологія,
- Будова слова. Словотвір,
- Морфологія,
- Синтаксис,
- Стилїстика,
- Орфоепія,
- Орфографія,
- Розвиток мовлення.

Українська література

- Усна народна творчість,
- Давня українська література,

Структура сертифікаційної роботи з української мови і літератури (базовий рівень)

□ **Частина 1** – тестові завдання з української мови закритої форми:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання на встановлення відповідності;

Усього 33 завдання.

□ **Частина 2** – тестові завдання закритої форми з української літератури:

- завдання з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання на встановлення відповідності.

Усього 24 завдання.

□ **Частина 3** – завдання відкритої форми (створення власного висловлення).

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1-23*, 29-33*, 34-53)

До
кожного із завдань
подано чотири або п'
ять варіантів
відповідей, з яких лише
один
правильний

- Оцінюється в 0 або 1 тестовий бал:
- 1 бал, якщо вказано правильну відповідь;
- 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Приклад завдання з вибором однієї правильної відповіді

4. У фразеологізмах «*у вогонь і ...*», «*і кінці в ...*», «*як у ... дивитися*» замість пропусків має бути слово
- А полум'я
 - Б прірву
 - В воду
 - Г безодню

Правильна відповідь: В.

Завдання на встановлення відповідності

(№ 24-28*, 54-57)

До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити «логічні пари»).

- Опінується в 0, 1, 2, 3 або 4 тестових балів:
- 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»);
- 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

Приклад завдання на встановлення відповідності

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

<i>Назва твору</i>		<i>Назва твору</i>	
1	«Contra spem spero!»	А	«Чого являєшся мені у сні»
2	«Мені однаково»	Б	«Ви знаєте, як липа шелестить...»
3	«Як добре те, що смерті не боюсь я»	В	«О земле втрачена, явися!»
4	«Гімн»	Г	«Лісова пісня»
		Д	«Заповіт»

Правильна відповідь: 1–Г, 2–Д, 3–В, 4–А.

Завдання з розгорнутою відповіддю (№58*)

Завдання цієї форми передбачає створення учасником тестування власного аргументативного висловлення на дискусійну тему (бланк відповідей Б)

• Завдання з розгорнутою відповіддю оцінюється від 0 до 20 тестових балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

1. Теза: 0, 1 або 2 тестових бали.

2. Аргументи: 0, 1 або 2 тестових бали.

3а. Приклад із літератури чи інших

видів мистецтва: 0, 1 або 2 тестових

бали. 3б. Приклад, що є

історичним фактом або випадком із

життя: 0, 1 або 2 тестових бали. 4.

Логічність, послідовність: 0, 1 або 2

тестових бали.

5. Висновок: 0, 1 або 2 тестових бали.

6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3

або 4 тестових бали.

6б. Лексика, граматика та стилістика: 0,

1, 2, 3 або 4 тестових бали.

Приклад завдання з розгорнутою відповіддю

Прочитайте наведений текст.

Людина – дитя свого часу. Багато хто переконаний, що норми людської моралі змінюються залежно від епохи. Інші ж твердять, що справжні моральні цінності не підвладні часові.

Як людина має ставитися до моральних основ свого життя?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Максимальна кількість балів,
яку можна набрати, правильно
виконавши всі завдання
сертифікаційної роботи з
української мови і літератури
базового рівня – 104 бали.

УВАГА!

* - завдання з української мови , результат виконання яких буде зараховуватися як державна підсумкова атестація

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

(поглиблений рівень)

Кількість завдань – 74

**(58 завдань базового рівня
та 16 завдань поглибленого
рівня).**

Час на виконання – 210 хв

**(150 хв на виконання
завдань базового рівня та
60 хв на виконання завдань
поглибленого рівня).**

-

Сертифікаційна робота з
української мови і літератури
поглибленого рівня складається
із завдань п'яти форм

Завдання з вибором однієї правильної відповіді

(№ 1-23*, 29-33*, 34-53- базовий рівень,

№ 59-62 – поглиблений рівень)

До
кожного із завдань
подано чотири або п'
ять варіантів
відповідей, з яких лише
один
правильний
(бланк відповідей А
(базовий рівень) і А+
(поглиблений рівень))

• Оцінюється в 0 або 1
тестовий бал:

• 1 бал, якщо вказано
правильну відповідь;

• 0 балів, якщо вказано

неправильну відповідь,

або вказано більше однієї

відповіді, або відповіді не

надано.

Приклад завдання з вибором однієї правильної відповіді

Прикметники із суфіксом *-ськ-* утворюються від усіх іменників у рядку

- А адвокат, Калуш, гагауз
- Б узбек, Бахмач, латиш
- В Карпати, матрос, чех
- Г казах, черкес, Прага
- Д студент, інгуш, Париж

Правильна відповідь : В

Завдання на встановлення відповідності

(№ 24-28*, 54-57 – базовий рівень)

До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити «логічні пари»).

Бланк відповідей A
(базовий рівень)

- Опінується в 0, 1, 2, 3 або 4 тестових балів:
- 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»);
- 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

Приклад завдання на встановлення відповідності

Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	<i>Жанр твору</i>		<i>Персонаж твору</i>
1	роман	А	Іван Гонга
2	поема	Б	Терпилиха
3	п'еса	В	Бондарівна
4	повість	Г	Яким Сомко
		Д	Наум Дрот

Правильна відповідь: 1-Г, 2-А, 3-Б, 4-Д.

Завдання на встановлення правильної послідовності

(№ 63-66 – поглиблений рівень)

До кожного завдання подано перелік явищ (фактів), позначених буквами, які потрібно розташувати в правильній послідовності, де перше явище (факт) має відповідати цифрі 1, друге – 2 і т.д.

(бланк відповідей А+ - поглиблений рівень)

- Оцінюється в **0,1,2 або 3 бали:**
- 3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій;
- 2 бали, якщо вказано першу та останню події;
- 1 бал, якщо вказано або першу, або останню події;
- 0 балів, якщо вказано несправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Приклад завдання на встановлення правильної послідовності

Встановіть хронологічну послідовність літературно-мистецьких течій.

А символізм

Б екзистенціалізм

В романтизм

Г постмодернізм

	1	2	3	4
А	☐	☐	☐	☐
Б	☐	☐	☐	☐
В	☐	☐	☐	☐
Г	☐	☐	☐	☐

Правильна відповідь: 1-В, 2-А, 3-Б, 4-Г.

Завдання з короткою відповіддю (№ 67-74 – поглиблений рівень)

Завдання цієї форми передбачає відповідь на поставлені до тексту запитання з використанням інформації з тексту, а також застосування знань і вмінь з курсу української мови. До кожного завдання учасник ЗНО самостійно формулює відповідь (бланк Б+ - поглиблений рівень).

- Оцінюється в 0, 1, або 2 бали:
- 2 бали, якщо надано повну правильну відповідь на поставлене запитання;
- 1 бал, якщо надано неповну відповідь;
- 0 балів, якщо відповідь відсутня або вона не правильна.

Приклад завдання з короткою відповіддю

Прочитайте уважно текст «Цінності». Дайте відповіді на запитання та виконайте завдання 1-6 до нього.

Запитання:

1. До якого стилю мовлення належить текст? Свою відповідь обґрунтуйте.

Відповідь: _____

2. Продовжіть третій абзац, навівши приклад, який ілюструватиме відмінність між цінністю і нормою.

Відповідь: _____

3. Спираючись на зміст тексту, сформулюйте речення про роль цінностей у житті людини і запишіть його.

Відповідь: _____

4. Наведіть 6-7 найважливіших, на Ваш погляд, цінностей та їхні антонімічні поняття (наприклад: добро-зло).

Відповідь: _____

5. Поясніть, як Ви оцінюєте нігілістичне ставлення частини нашої молоді до мови і культури свого народу.

Відповідь: _____

6. Спираючись на зміст тексту, дайте визначення поняття *духовність*.

Відповідь: _____

Завдання з розгорнутою відповіддю

(№58* - базовий рівень)

Завдання цієї форми передбачає створення учасником тестування власного аргументативного висловлення на дискусійну тему (бланк відповідей Б)

• Завдання з розгорнутою відповіддю оцінюється від 0 до 20 тестових балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

1. Теза: 0, 1 або 2 тестових бали.

2. Аргументи: 0, 1 або 2 тестових бали.

3а. Приклад із літератури чи інших

видів мистецтва: 0, 1 або 2 тестових

бали. 3б. Приклад, що є

історичним фактом або випадком із

життя: 0, 1 або 2 тестових бали. 4.

Логічність, послідовність: 0, 1 або 2

тестових бали.

5. Висновок: 0, 1 або 2 тестових бали.

6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3

або 4 тестових бали.

6б. Лексика, граматика та стилістика: 0,

1, 2, 3 або 4 тестових бали.

Приклад завдання з розгорнутою відповіддю

Прочитайте наведений текст.

У житті людина може досягати різних висот. Багато хто прагне владарювати, керувати, бути значною й помітною фігурою. А дехто вважає, що й маленька людина може приносити велику користь.

Чи заслуговує маленька людина на ту ж повагу, що й людина з високими амбіціями?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Методичні рекомендації щодо підготовки до виконання завдання з розгорнутою відповіддю

Виконуючи таке завдання, аргументуйте свою позицію, керуючись інструкцією в тестовому зошиті.

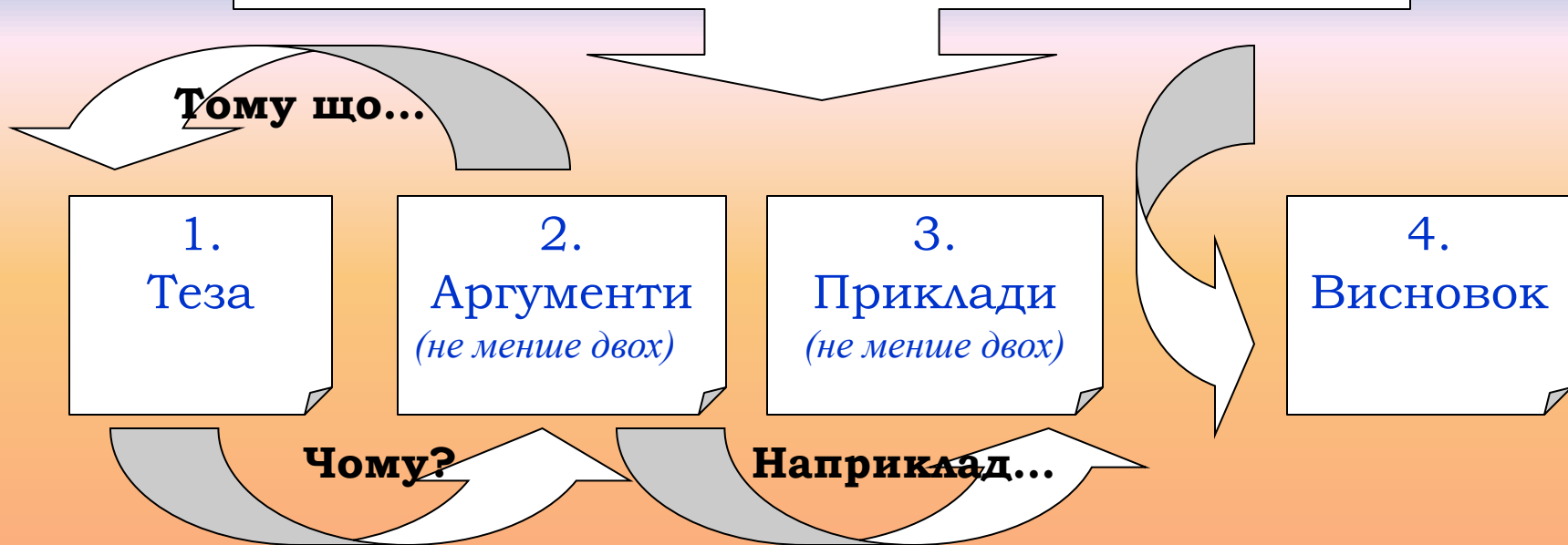
Насамперед сформулюйте тезу, тобто речення або кілька речень, де було б відбито Ваше розуміння порушеної проблеми та ставлення до неї. Тож формулюйте тезу чітко й однозначно, не змінюйте її в процесі доведення.

Далі обґрунтуйте свою тезу, наведіть два-три переконливі пояснення, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Необхідно, щоб аргументи не дублювали один одного, не суперечили один одному й сукупно були достатніми для обґрунтування тези.

До кожного з таких аргументів наведіть приклад. Приклад – це ілюстрація істинності Вашої тези. Один з прикладів має бути з художньої літератури або інших видів мистецтва. Інший приклад має стосуватися історії, суспільно-політичних подій чи Вашого життєвого досвіду. Зосередьтеся на тому, щоб продемонструвати вмотивований зв'язок наведених прикладів з Вашою позицією.

Сформулюйте висновок, котрий підсумував би Ваші міркування. Пам'ятайте, що висновок має послідовно випливати з попередніх міркувань і бути логічно пов'язаним із висунутою тезою.

Структура власного висловлення

Доцільно організувати роботу над письмовим висловлюванням так:

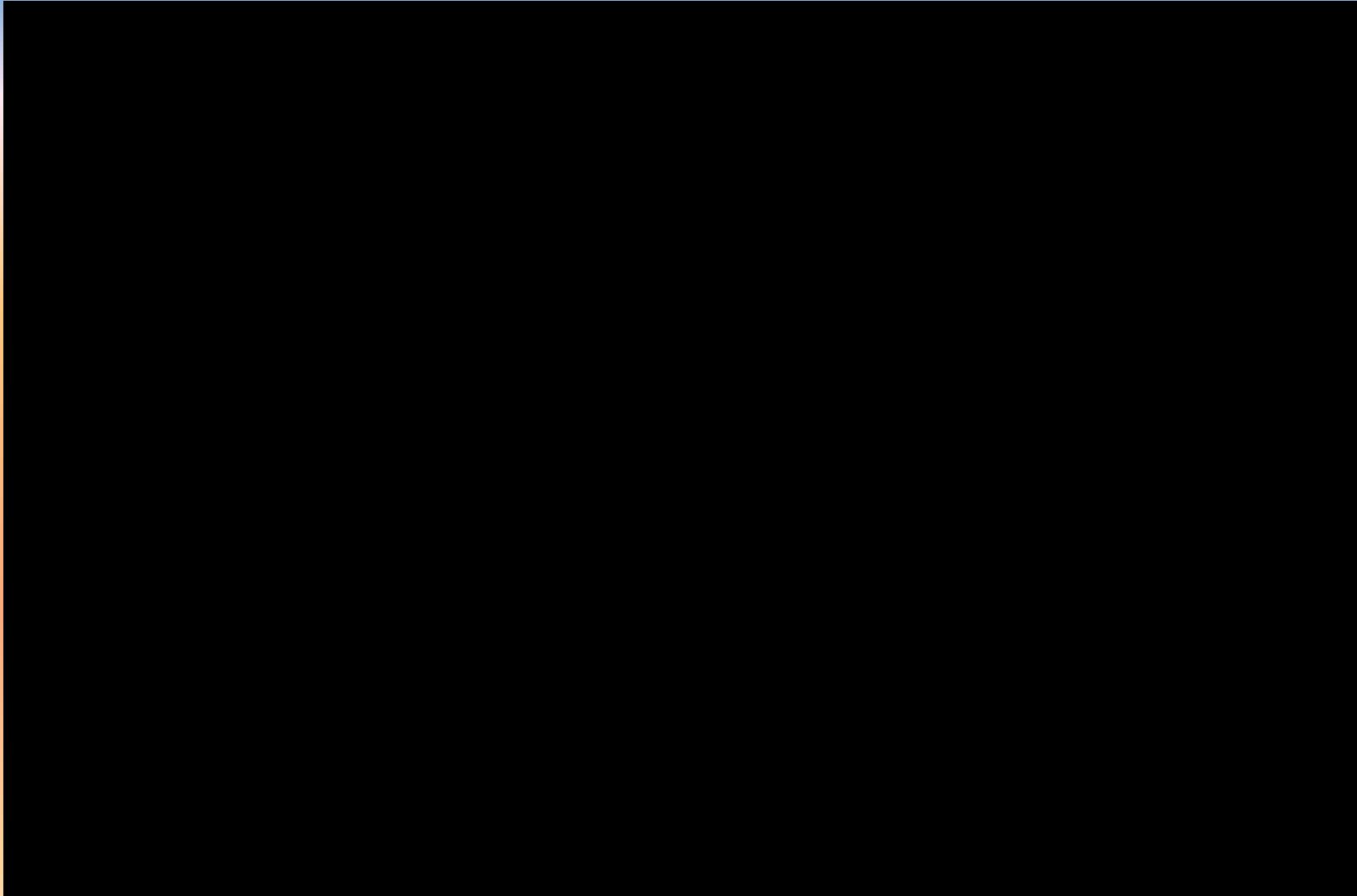
- уважно прочитайте **повністю** умову завдання;
- дотримуйтеся **норм** української орфографії, пунктуації, граматики та стилістики. Вживайте ті слова і конструйте речення, щодо правильного написання й побудови яких Ви не маєте сумнівів.
- прагніть викладати свої думки чітко, зрозуміло, **логічно й послідовно**. Логічність виявляється в композиційному структуруванні етапів розвитку думки. Послідовність викладу думок реалізується дотриманням смислових зв'язків між реченнями.

УВАГА!

* - завдання з української мови , результат виконання яких буде зараховуватися як державна підсумкова атестація

Максимальна кількість балів,
яку можна набрати, правильно
виконавши всі завдання
сертифікаційної роботи з
української мови і літератури
поглибленого рівня – 136
балів.

Психологічна адаптація

Зовнішнє незалежне оцінювання має низку особливостей, які можуть викликати у випускників різні труднощі. Їхнє подолання має орієнтуватися на оволодіння учнями специфічними навичками, що визначаються особливостями процедури ЗНО.

пізнавальні

особистісні

процесуальні

Поняття «готовність до ЗНО» можливо розкрити через виділені структурні компоненти:

Компонент	Показники готовності
Пізнавальний	❖ висока мобільність;❖ високий рівень організації діяльності;❖ висока та стійка працездатність;❖ високий рівень концентрації уваги;❖ структурованість мислення;❖ сформованість внутрішнього плану дій .
Особистісний	❖ наявність сформованого уявлення про ЗНО, адекватного дійсності;❖ адекватна самооцінка;❖ самостійність мислення та дії.
Процесуальний	❖ знайомство з процедурою ЗНО (перегляд відеострічки, пробне тестування);❖ навички роботи з тестовими матеріалами;❖ уміння встановлювати контакти в незнайомій обстановці з незнайомими людьми.

ЛИСТІВКА-КОНСУЛЬТАЦІЯ

*(класним керівникам, вчителям-предметникам
щодо підготовки до
зовнішнього незалежного оцінювання)*

- ❖ У сучасній практиці тестові технології контролю навчальних досягнень посідають належне місце, бо забезпечують найбільш **об'єктивне і всебічне оцінювання досягнень учнів** із навчального предмета.
- ❖ Для того, щоб учні могли впевнено впоратись з тестом у напруженій обстановці, треба **готуватися заздалегідь**.
- ❖ Тому вчителям необхідно посилити роботу з **відпрацювання завдань різної форми і різного ступеня складності**, широко **практикувати тестування як навчальний прийом і контрольну форму** перевірки знань, умінь і навичок школярів.

*Важливим завданням учителя в підготовчий період є
формування в учнів таких установок:*

1. Формування **позитивної установки** до тестування.
2. Подолання почуття невідомого, формування **впевненості в собі**.
3. Формування **позитивного ставлення** до тестових завдань і тестової ситуації взагалі.
4. Набуття **навичок роботи** з тестовими завданнями.
5. Усвідомлення **подібності принципів** розв'язання завдань у тестах.
6. Зниження вірогідності прояву негативних установок, які впливають на результативність роботи.
7. Навіювання **оптимізму**, підтримання **сподівань на гарний результат**.

Дякую за увагу!

